

Służyć Bogu i ludziom

Jestem absolwentem II Liceum Ogólnokształcącego im. Romualda Traugutta w Częstochowie. Po uzyskaniu świadectwa dojrzałości w 1959 r. wstąpiłem do Częstochowskiego Wyższego Seminarium Duchownego w Krakowie, które ukończyłem w 1965 r. Sakrę biskupią przyjąłem z rąk Ojca św. Jana Pawła II w Watykanie 6 stycznia 1994 r.

Podczas studiów seminaryjnych interesowałem się zagadnieniami biblijnymi, które zaowocowały seminaryjną pracą biblijną. Dwuletnia posługa katechetyczna na parafii przekonała mnie o potrzebie permanentnej formacji biblijno – katechetycznej. Specjalizując się w ATK na sekcji biblijnej uwieńczyłem powyższy kierunek pracą magisterską na temat: „Konstytutywne elementy powołania w Starym Testamencie”. Odczytywania Pisma świętego uczyłem się od moich profesorów: Stanisława Grzybka, Czesława Jakubca, Jana Stępnia. Otrzymując stanowisko wizytatora katechetycznego doszedłem do wniosku, że niewystarczające jest moje przygotowanie w tym zakresie, jakie wyniosłem w oparciu o podstawowe studia seminaryjne. Wobec powyższego pogłębiłem wiedzę katechetyczną poprzez trzyletnie studium na kierunku katechetyki w ATK w Warszawie. Moimi mistrzami byli profesorowie: Jan Charytański, Roman Murawski, Władysław Kubik i Janusz Tarnowski. Zainteresowania Biblią wyraziłem pracą doktorską pod tytułem „Opowieść o Gedeonie (Sdz 6-8) w świetle współczesnej teologii biblijnej” w 1976 r.

Dzięki biblijno-katechetycznej formacji mogłem operatywniej służyć katechetom w diecezji częstochowskiej od 1972 r. dokonując wizytacji, organizując dni skupienia, kursy i sympozja. Na kursach katechetycznych prowadziłem wykłady z biblistyki, a od 1975 r. przejąłem wykłady z katechetyki w Częstochowskim Wyższym Seminarium Duchownym w Krakowie. Swoją wiedzę biblijno-katechetyczną służyłem jako wykładowca katechetyki w Metropolitalnym Krakowskim Wyższym Seminarium Duchownym (1977 – 1979) oraz katechetyki i biblistyki w Wyższym Instytucie Katechetycznym w Krakowie prowadzonym przez Siostry Urszulanki Unii Rzymskiej.

W formacji katechetycznej szczególną uwagę kładłem na przygotowanie do poprawnego interpretowania Pisma świętego oraz na dogłębny warsztat katechetyczny. Pierwszy postulat spełniłem niosąc pomoc katechetom w interpretacji najtrudniejszej części Pisma świętego, jaką są prądieje biblijne (Rdz 1-11). Jej owocem są dwa artykuły, w których ukazałem kerygmat biblijny w opowiadaniach o stworzeniu świata, człowieka, grzechu pierwszych ludzi, o Kainie i Ablu, wieży Babel oraz potopie.

Podobne przesłanie zawarłem w przybliżeniu katechetom kerygmatu bajek Starego Testamentu oraz innych treści Biblii, uwrażliwiający czytelnika na znaczenie gatunków literackich. W rozprawie doktorskiej i habilitacyjnej ukazując historię formowania się natchnionego pisma wskazałem na strukturę Biblii jako wielkiej katechezy interpretacyjnej, w której możemy wyróżnić jej trójczłonowość: doświadczenie człowieka, interpretację Bożą i odpowiedź człowieka. Podkreśliłem wieloaspektowość słowa Bożego w wymiarze egzystencjalnym, interpretacyjnym i osobowym.

Szczególne miejsce w mojej posłudze zajmują dzieci, którym staram się przybliżyć wydarzenia zbawcze, dokonujące się na kanwie tak Starego, jak Nowego Testamentu. Jej owocem jest pozycja książkowa stanowiąca teologię biblijną dla dzieci pod tytułem „Pismo święte naszym przyjacielem”. W trzynastu opowiadaniach ukazałem główne nurty zbawcze Starego Testamentu, z kolei słowa i czyny Jezusa przedłożyłem na kanwie roku liturgicznego. W drugiej części opracowania uwrażliwiłem katechetów i rodziców na przeżycia religijne dzieci i rolę wychowawców w poprawnej formacji religijnej dziecka.

Drugim moim zadaniem jest liturgiczna formacja dzieci w oparciu o wytyczne Dyrektorium o Mszach Świętych z udziałem dzieci. Ten kluczowy dokument liturgiczno-katechetyczny przypomniałem duszpasterzom ze względu na jego szeroki wachlarz propozycji odnoszących się do adaptacji liturgii słowa na Mszy Świętej oraz świadomego i czynnego zaangażowania dzieci.

Istotne miejsce w katechezie dzieci w wieku przedszkolnym odgrywają teoretyczne założenia przedszkolnej katechezy i kluczowa rola zabawy, z jej szerokimi możliwościami. Tę kwestię wyraziłem w artykule „Metody katechizowania dzieci przedszkolnych”. Z kolei praktyczne zastosowanie powyższych postulatów wyraziłem w dwutomowych katechezach dla grup przedszkolnych. Działalność dydaktyczno – wychowawczą oparłem na współpracy rodziców z katechetą.

Wierności dzieciom dochowuję w posłudze słowa, jaką obok katechezy jest homilia. Wiele lat piszę homilie dla dzieci w Bibliotece Kaznodziejskiej. Przygotowałem również podręcznik dla rekolekcjonistów, w którym obok założeń teoretycznych podałem propozycje kazań dla dzieci.

Wiele miejsca w moim życiu zajmuje kierowanie formacją intelektualno – duchową przyszłych i aktualnie pracujących katechetów. Systematycznymi wykładami objąłem kleryków, wspólnoty zakonne i świeckich w Polsce, w Związku Radzieckim (Sankt Petersburg, Lwów) i na Słowacji (Spiska Kapitula, Koszyce, Preszow).

Obok wykładów dużo miejsca poświęciłem ćwiczeniom katechetycznym. Pozycja „Jak przygotować i ocenić katechezę” jest przewodnikiem wprowadzającym w zagadnienia warsztatu pracy katechety, pisania konspektu oraz krytycznej oceny jednostki katechetycznej w ramach zajęć hospitacyjnych. Tę pozycję przetłumaczono na język rosyjski jako podstawowy podręcznik katechezy formalnej dla Rosji. Formacji biblijnej służy książka „Wprowadzenie do dydaktyki”, której jestem współautorem. Warsztat katechetycznego posługiwania szkoliłem współpracując z zespołem pod kierunkiem ks. prof. dr hab. Jana Charytańskiego przygotowując katechezy, które ukazywały się w wydaniu książkowym.

Kierując kursami oraz kolegium katechetycznym formowałem ekipę osób, z którą wypracowałem solidny program hospitacji oraz krytycznej oceny prowadzonych katechez.

Wyjątkowe miejsce w mojej posłudze zajmują ludzie specjalnej troski: głuchoniemi, niepełnosprawni fizycznie i psychicznie oraz uzależnieni od narkotyków i alkoholu. Byłem duszpasterzem głuchoniemych, a do obecnej chwili posługuję ludziom fizycznie i psychicznie chorym oraz narkomanom i alkoholikom. Od wielu lat kapelanuję w Zakładzie dla kobiet psychicznie chorych, prowadzonym przez siostry Albertynki. Dla uzależnionych od narkotyków założyłem zamknięty ośrodek „Betania” w Mstowie, gdzie z grupą wychowawców prowadzę terapię. Prowadzę szkolenia seminarzystów oraz organizuję na Jasnej Górze sympozja dla duszpasterzy i wychowawców osób uzależnionych. Z wychowawcami „Betanii” prowadzę prelekcje dla nauczycieli oraz uczniów na temat uzależnień.

Powyższym zagadnieniom poświęciłem kilka artykułów, w których mówiłem o etiologii uzależnień, misji Kościoła w odniesieniu do narko-

manii i alkoholizmu, oraz o postawie papieża Jana Pawła II w powyższych kwestiach. Specjalny artykuł poświęciłem duszpasterstwu wśród ludzi uzależnionych.

Wiele miejsca w swoich artykułach poświęciłem problemom egzystencjalnym w interpretacji Kościoła. Należy do nich rodzina, szkoła, parafia, zagadnienie cierpienia, pracy, formacji eucharystycznej, postawy moralne, sekty.

Swoją wiedzę biblijno – katechetyczną, a także w dziedzinie uzależnień, dzieliłem się podczas sympozjów ogólnopolskich i lokalnych.

Obok wykładów w Częstochowskim Wyższym Seminarium Duchownym prowadziłem zajęcia w Wyższej Szkole Filozoficzno – Pedagogicznej „Ignatianum” w Krakowie. W 1999 r. zostałem mianowany profesorem nadzwyczajnym tejże uczelni.

Zaprezentowana posługa katechetyczna charakteryzuje się wymiarem teoretycznym i praktycznym. Pierwszy wymiar wiąże się z poszukiwaniami naukowymi, których owocem jest przygotowywanie katechetom rozwiązań, dzięki którym Biblia jako wielka „katecheza interpretacyjna” zapraszała katechizowanego do twórczego dialogu w historii zbawienia, dokonującej się na kanwie życia współczesnego człowieka. Do wymiaru teoretycznego należy prezentowanie warsztatu pracy, dzięki któremu struktura konspektu katechetycznego byłaby najbardziej odpowiadająca możliwościom percepcyjnym uczniów.

Drugi wymiar, praktyczny, służy prezentacji szerokiego wachlarza metod i pomocy, dzięki którym można wytworzyć na katechezie „psychologiczne optimum” najbardziej sprzyjające przyjęciu przez uczniów orędzia zbawienia. W tym samym nurcie można odczytać moje intencje służące poprawnej formacji liturgicznej dzieci, której zadaniem będzie niesienie pomocy dziecku, by świadomie, aktywnie i czynnie uczestniczyło w Eucharystii. Szczególne miejsce w formacji dojrzałego chrześcijanina zajmuje w mojej pracy troska o rodzinę i młodzież. Wiąże się to z rozszerzającą się patologią uzależnień. Założony przeze mnie zamknięty ośrodek rehabilitacyjno – readaptacyjny „Betania” służy narkomanom, w życiu których w znacznym procencie etiologia uzależnienia ma miejsce w rodzinie. Szereg opublikowanych przeze mnie artykułów poświęconych jest profilaktyce środowiska rodzinnego i szkolnego.

Naczelnym postulatem, opartym na moim doświadczeniu, jest organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży poprzez zakładanie i rozwijanie sieci placówek rekreacyjnych, takich jak świetlice dziecięco

– młodzieżowe, obozy, kolonie, pielgrzymki, wycieczki krajoznawcze. Powyższa forma oddziaływania na dzieci i młodzież stanowi specyficzną formę katechezy, o jakiej przypomina papież Jan Paweł II. Można ją nazwać nową katechetyczną ewangelizacją.

Byłem delegatem Konferencji Episkopatu Polski do Spraw Młodzieży Nieprzystosowanej Społecznie, Krajowym Duszpasterzem Ochotniczych Hufców Pracy oraz Ruchu „Wiara i Światło” i Stowarzyszenia ARKA. Kontynuuję także nagrywanie telewizyjnych programów dla dzieci „Ziarno” oraz katechez dla dzieci w telewizji „Trwam”. Służę Dziecięcym Podwórkowym Kółkom Różańcowym, przewodnicząc liturgii dla nich w różnych sanktuariach naszego kraju.

21 stycznia 2007 r. zostałem kawalerem Orderu Uśmiechu, odznaczenia przyznanego na wniosek częstochowskich dzieci. Nagrałem kilkanaście płyt z religijnymi piosenkami dla dzieci oraz dorosłych odbiorców, by uczynić z tego materiału „Katechezę śpiewaną”. Koncertuję po Polsce, by podtrzymywać wiarę i nadzieję, szczególnie u tych ludzi, którzy negatywnie odnoszą się do misji Kościoła.

Przedstawione główne zarysy mojej dydaktyczno – praktycznej oraz duszpasterskiej posługi stanowią kontynuację Pawłowego przesłania: „Stałem się wszystkim dla wszystkich, żeby w ogóle ocalić przynajmniej niektórych” (1 Kor 9, 22b).